

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiia pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiia, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de tre. ori.
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Sibiia, 30 Octobře.

Alegerile comitetelor municipale sunt în curgere pentru un nou period de 6 ani.

Era vorba, ca românii să desvölte în comune și municipii cea mai estinsă activitate.

Noi până acum nu dăm de urmele unei atari încordări.

Cel puțin judecând lucrurile după rezultatul alegerilor săvârșite zilele trecute în un comitat vecin, ne vine a crede că românii și-au uitat cu totul de datorițele, ce le mai au în direcțiunea acésta.

Total este ca și cum noi nu am mai voi să ne mai dăm silința a ne mai afirmá ca națiune egal îndreptățită, și așa nu e mirare, că în municipii cu majoritatea populațiunei române ni s'a scos și limba ca limbă protoculară afară din salele municipiilor. Fatalismul acesta nu se pöte esplicá.

Nu se pöte esplicá, unde sunt românii din cercuri curat românesci, cari trimet în comitetul comitatens pe cei mai mari adversari ai lor, pe cei mai neimpécați dușmani.

Intrebăm, unde e inteligența noastră de tot soiul de lasá poporul ca să fie exploatat, de nu face afront comandelor, ce se fac de sus, de nu pun capët terorismului, ce se eserciază de cătră réuvoitorii némului nostru.

Nu înțelegem pe ómenii cari stau departe de atari municipii, pe unde românii ar formá majorități, dacă ar voi, și nu le forméză din nepăsare și nepricepere, și astfel cu drept cuvënt susțin dușmanii nostri, că un popor ca noi nici nu meritá o sörte mai bună.

Presiuni se pot face, dar ele nu se pot face ca să se impună cu sila ședula de votare, dacă nu și trebue, dacă nu o voesci.

Ungurii nu votéză odată cu capul pentru candidați români, sasii încă votéză de regulă numai pentru candidații lor, cum vin tocmai românii să fie așa de generosi cât să alégă pe cei mai neimpécați dușmani ai lor, ómeni, pe cari nu i-au vëdut, nu i cunose, nu știu cine sunt, nu știu unde locuiesc și din ce trăesc. E o adevérată pată acésta stare pentru conducători poporului, — dacă în adevér acest popor mai are ađi conducători.

Pentru ce lasá un drept atât de frumos să fie exploatat de cei ce nu ne iubesc, de cei ce ne doresc mörtea, de cei ce mai bucurari ar voi să și përdă vederea ochilor, decât să ne vadă figurând și noi în lume cu demnitate și vrednicie.

Dacă ómenii nostri vor ca în municipii să se facă ordine, dacă voesc să se respecte legea, dacă voesc ca să nu se impună aruncuri pentru

„Emke” și pentru alte multe lucruri, pentru cari anume se storc páralele din busunarele nóstre, atunci ar fi trebuit ca să se organizeze și să se pună la lucru. Nu așa au înțeles boemii pasivitatea, nu așa au lucrat ungurii pe timpul absolutismului, ci din contră, prin scrieri, prin vorbiri, prin intruniri au ținut în continuă agitațiune spiritul poporului, nu l'au lăsat să trândăvescă și să se moleșcă și așa și-au ajuns scopul. Cu atare activitate ce o desvöltăm noi, să nu ne mirăm, că numai dăm de nici un român prin birourile comitatelor, să nu ne mirăm, că aleșii și aleg apoi ómenii lor, și să nu ne mirăm, că din factor, ce am puté fi, am devenit vrednici de compătımire.

Până când va lăsá inteligența noastră dela sate poporul pradă tuturor uneltirilor și nu va face nimic în direcțiunea acésta pentru popor în zădar ne tot plângem.

Revista politică.

Călătoria împératului german devine tot mai importantă din punct de vedere politic.

Se credea la început, că ea se va mărăginí pentru actul căsătoriei dela curtea grecescă și la un simplu act de curtuozie la vechia cetate a Greciei.

Lucrurile s'au desvöltat însă cu totul într'o altă fasă. Părechia imperială și-a deschis drumul călătoriei la Grecia prin Italia, spre a se puté întreținé cu regele italian, după ce monarchul german primise visita țarului rusesc și se afla încă sub impresiunile întâlnirii dela Berlin, și tot prin Italia și a deschis drumul reintörceci, după ce se asigurase de ținuta politică a sultanului, pentru a împărtăși și aliatului seu convingerea, ce și-a căștigat o în lunga sa călătorie.

Și pe când împératul german scruta voința și dorința sultanului, ministrul nostru de esterne a alergat la Fridrichsruhe, la marele cancelariu, spre a și trage informațiuni cât mai esacte asupra rezultatului visitei țarului și spre a asigura direcțiunea politice de pace inaugurată d'odată cu alianța puterilor centrale.

Deodată cu întörceci ministrului Kalnoky dela cancelariul german sosesci în Budapesta o parte din suita tinerului domnitoriu german în frunte cu contele Herbert Bismarck.

Acest eveniment nu e mai puțin însemnat în politica, ce o urméză Germania și vorbirile, ce le a avut contele Bismarck cu dl Tisza și cu cei

lalți ministri ungari legitiméză nu numai simpatiiile de amicizie, ci indicá tot deodată voința și zelul, cu care se lucră pentru evitarea unui conflict european și la cas când totuși provedința, precum dicea Waldersee, ar aduce conflictul, indicá zelul, cu care se lucră pentru apërarea intereselor comune, cari Germania mai ales le pune mai presus de interesele particulare.

Acésta o va confirmá și mai tare întâlnirea împératului Wilhelm cu monarchul nostru, carele după călătoria sa prin Italia va căutá să desvöltescă și celuilalt aliat situațiunea; așa precum i se prezentă ea, după-ce s'a convins în persónă pe la curțile, la cari a umblat, decând a avut óspe pe monarchul nostru.

Cum se vor mai desvöltá lucrurile după aceste evenimente și ce rezultate vor avé visitele și călătoriile împératului german, va arétá viitoriul cel mai apropiat. Amintim numai aici însă, că pe când puterile aliate desvöltá o activitate așa de frebilă în direcțiunea politice, ce o urmăresc, la granițele vestice ale Rusiei se observă mișcări însemnate de trupe. Din centrul Rusiei mai ales se fac dislocări de cavalerie, cari au menițiunea a întări detașamentele, ce Rusia și le a fost aglomerat la granițe. Mai multe divisiuni de infanterie vor fi în curënd staționate în Polonia rusescă și pe la marginile austro-ungare, ér mai presus de tóte se va formá încă un nou corp de armată. Acésta ultimă dispozițiune se aduce în legătură cu crearea corpului de armată germán în Prusia-Ostică.

Imediat după întörceci sa din călătoria apusenă principele Ferdinand de Coburg a deschis sobrania bulgară.

Mesagiul de deschidere esprimă bucuria și mulțămirea principelui, că i s'a dat ocaziune, ca să salute îndată după întörceci sa în țără pe reprezentanții națiunei și că în timpul de absență soliditatea principiilor domnitore n'a suferit nici o sguđitură și că pentru prima óră, de când esistă principatul bulgar, i se întâmplă unui principe a deschide pentru a treia óră sobrania.

Aceste împregiurări dovedesc, că ordinea și linistea domnesc în țără și că poporul se simte mulțămít cu sörtea, ce i se crează. Țara a progresat pe tóte terenale și poporul bulgar a căștigat simpatiiile celor mai puternici domnitori europeni și a celor mai dibaci bărbați de stat. Intre astfelu de împregiurări dar principatul bulgar se află în bune relațiuni cu tóte puterile europene.

Presă englesă a adus la ordinea ții cestiunea Egiptului și e tare amarită, că domnia și puterea

FOIȚA.

Cântece populare.

(Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.)

„Tribuna” în foița sa din Nr. 232 a. c. sub titlul „Literatura populară” fără subscriere, publicá ęee poesii populare. Dintre aceste, cele șase dintăiu sunt luate din colecțiunea mea din cântece populare publicate prima dată într'un cerc mai réstrins, anume în fóia „Musa” din anul 1881/82, ce o editéză în scris societatea literară „Andreiu Șaguna” a tinerilor români teologi și pedagogi din seminariul „Andreian” din loc. E dovedit acest lucru prin faptul, că eu mi-am permis a tuoci — după esemplul altor bărbați — órecare întocmiri la unele dintre poesiile adunate. Așa le află și aci.

Cum se face acésta, nu știu. Știu însă, că poesiile populare nu sunt creațiunile mele, nici ale altăuia, ci sunt: „copii — găsiți ai geniului românesc”. Dar cel ce ostenindu-se

i-a găsit, are dreptul, cred, de a i dá și publicități.

Ca să nu mai fiu luat, peste picior, m'am hotărit însumi a-le publicá așa după cum le-am adunat eu în fața locului născerei mele. Spre acest scop Ve cer ospitalitatea dle redactor.

Sibiia, 26 Octobře, 1889 n.

Cu tótă stima

Dr. V. Bologna.

I.

Sus la vârful muntelui
Jos la póla codrului
Șade-o córbă cu doi pui.

Pui tare ciripiau,
Căci de fόμε pătimiau.
Córba din aripi bătea
Și cu jale croncănia:

„Puilor vitejilor!
„Mai hrăniți-ve și voi . . .
„Căci eu dau a'nbrăni
„Și nu ve mai pot hrăni.
Dar puii mai greu țipau
Și cătră córbă diceau:
„Córbă, córbă, mamă dragă!
„Nu ne lăsa'n lumea largă,
„Mai hrănesce-ne pe noi . . .

„Numai puținică vreme
„Pân' ne crece și nóue pene,
„Pene bune, ca și-a tale
„Să trăim și noi cu ele.
„Că de maică-i bețrâni
„Și noi atunci te-om hrăni;
„De nu i mai puté lucrá
„Și noi maică te-om ținé.

II.

Sub tufă de molin verde
Un voinic bolnav se vede,
Cu față la ceriu privind,
Cu inima suspinând.
Într'o mână réu tăiat
În cea-laltă réu pușcat.
Da la cap cine-i mai șede?
Un căne de vultur mare,
Ce din graiu așa graia:
„Mori voinice, ori te scóla,
„Nu mi-te mai bate'n bóla.
„Că decând te tot privesc,
„Dile bune nu simțesc,
„Cuibu mi l'am părăsit,
„Ciocu mi-s'a ruginit
„Și umblu ca pribegit.
Voinicul atunci dicea,
Vulturului răspundeá:
„Hoi! căne de vultur mare,
„Mai ai puțintea răbdare

„Până'ntrun apus de sóre,
„Dór Dumneđeu m'a iertá,
„Și atunci tu tei săturá;
„Că pe câte răzorele
„Vor fi tot óse de-a mele,
„Și pe câte clombicele
„Vor fi tot bucăți de-a mele.
„Numai una te-oi rugá
„Mána-mi drépt'a o cruță.
„Că'n degetul cel mai mic
„Am un ineluț de argint.
„Și s'o duci la maica acasă
„Că'n pustiú să nu se lasá.
„Dar' tu nu i-o arăta
„Că ea mult s'a supéra.
„Și'n cuptoriu pâne de-a face
„În cenușă s'a preface;
„Iar' de haine va spálá
„În apă se va țipá.
„Tu atunci să i-o areți,
„Când plugarii-or fi porniți
„Pela câmpuri a munci,
„Și ea cu straiță-a eși,
„Când aminte-și va aduce,
„C'a avut un fiu prea dulce
„Și tare l'a blăstémat.
„De vulturii l'a mânecat.

(Va urmá.)

franceză se mai susține încă în această țară. Anglia trebuie să se simtă acasă în Egipt, întocmai precum se simte Franța în Tunis, și Italia în Abisinia, căci aceste teritorii le-a ocupat respectivele state cu multe sacrificii și drepturile lor trebuie respectate. E deci consult ca bărbății din Paris să mai încete cu intrigele politice și să se subtrăgă cu totul de a mai exercita vre o influență în Egipt.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român”.

Brașov, 26 Octombrie, 1889. „Românul” din București se vede că și a eshauriat afacerile din România, unde probabil le-a pus toate la cale. De aceea se apucă de regularea afacerilor noastre, pe cari le cunoștea ca moșcanul șofranului. Crede, că cea-ce n'a succes bancroșilor tribuniști să o ducă el la căpătui.

In zelul laudabil de a scrie în fie-care număr ceva: De preste muniți, primesc corespondențe și informațiuni de pe toate rezorțele, dela câți toți, numai extravagante să fie, pe cari apoi le regulă cetitorilor sei drept bucate exquisite. Acestea le vor gusta de sigur cu plăcere aceea din lectorii „Românului”, cari n'au ocaziune a se convinge despre contrariul celor spuse.

De la apariția „Tribunei”, „Românul” a legat tovarășie nedespărțită cu ea în secundarea columnielor asupra frunțașilor nostri, de când companionii cinstiți (vezi procesul de presă al lui P. Cosma contra lui Sept. Albini) au băgat-o pe mână, „Românul” a luat definitiv rolul „Tribunei” și nu în deșert are la redacție oameni de calibrul tribunistic.

Cea mai prospătă piesă exquisită a la „Tribuna” oferită cetitorilor de bună credință a „Românului” este neadeverul răspândit asupra neîntăririi unui student (lucus a non lucendo) ca profesor suplinte la școlile din Brașov.

„Românul” dice, că metropolitul a amenințat pe Eforia școlilor cu anatemă și închiderea gimnasiului.

Acesta este un neadever, care numai capete înflăcărate de vre-o idee ficsă îl pot propaga.

Domnii dela „Românul” nu știu, că la noi nu metropolitul, ci consistoriul are ingerință la întărirea profesorilor, prin urmare, totă acusa cade de sine, dar pentru aceea scriu, că metropolitul e de vină.

Corespondența din Brașov, referitoare la întărirea de prof. a dlui G. Bogdan alias Duică a indigitat „Românului” cauza, din care n'ar fi putut fi întărit clientul seu.

Pentru oameni în totă firea ajungea argumentul produs. „Românul” cu toate acestea ar vrea ca în școlile noastre profesionale să căpătuiască oameni fără Ddieu, abstracție dela impregiurarea, că n'au pregătire necesară.

Atâta ne-ar mai trebui: să punem lupul cioban la miei.

Ce răspunde „Românul” la acea corespondență? O a reproduș în colonele lui?

Nu i-a dat mâna. In schimb însă spune că brașovenii jelesc de perderea coonașului neaprobat, cea-ce nu esto adevărat. Din contră brașovenii înșiși sunt indignați de acest tinăr, care le a mâncat preste 3000 fl., și i a înșelat așa tare in acceptările lor, astăzi chiar de li-l-ar trimite consistoriul, l'ar dá ei afară.

Cu minciuna prânzești, dar de cină nu-ți dá nime*.)

Ioniță Ciocănel.

Reuniunile noastre învățătorești.

Mașina trebei școlare și prin ea a culturi și a luminării naționale, religioșe și morale o am pus în mișcare și activitate și ne-au rămas încă aceea îndatorire, ca să aducem mașina trebei școlare și a culturi naționale la o stare tot mai perfectă.

Andrieu baron de Șaguna.

I.

Ceea-ce îmi dete îndemn să sulevez de astădată cestiunea reuniunilor învățătorești este impregiurarea, că eu inculcând anulul curent consistoriul s'a făcut un pas mai departe spre perfecționarea organismului nostru școlar prin introducerea lucrului de mână ca obiect de învățământ în seminarul „Andreian.” Și tocmai constatarea acestui progres în direcțiunea cultivării practice a fiitorilor nostri învățători vrând, nevrând, me va face să me ocup de direcțiunea activității, ce se manifestă în viața actuală a numitelor reuniuni.

Marele nostru bărbat bisericesc, a cărui cuvinte le-am pus în fruntea acestor cercetări, numai de ideea progresului a fost condus, când la anul una-mie-opt sute-șesă-deci și doi a pus în perspectivă,

*) La dorința expresă a dlui corespondent publicăm în foia noastră aceste observațiuni, cu toate că noi nu dăm individului, de care e vorba mai multă însemnătate, decât ce și-a dat el însuși prin publicațiunile sale din „Tribuna”, „Românul” etc., care fiind pline de venin, sunt celea mai bune dovezi, că bine a lucrat Venerabilul consistoriu, când a ferit pre gimnasiul nostru din Brașov de molipsirile unui tinăr pervers.

Red.

er în anul, ce a urmat, a pus chiar în viață așa numitele conferințe în învățătorești, conduse de comisari școlari, anume esmiși spre scopul acesta. S'a practicat până în timpurile mai noue acest metod de a lumina învățătorii în înalta și greua lor chemare și se mai practică încă și astăzi în diecese. Este de ajuns ca să cetesci cuvântările comisariilor școlari de pre acele timpuri, pentru ca prea ușor să afli motivul, din care a emanat introducerea acestui felu de instituțiune, căruia i s'a dat de altcum valoare legală și în § 130 a statutului organic. Nu sunt ideile cuprinse acolo, decât effusul unor trebuințe momentane, actuale, deore ce acestora li se dá astăzi importanța cuvenită în timpul studiului de trei ani la cursul pedagogic archidieceșan.

Ca popor, care nu de multă vreme ne-am desfacut aripile ca să ne luăm sborul spre idealurile culturale ale omeniei, nu am putut și nici nu ar fi fost de dorit, ca dintr'o dată să ne avântăm sus în înălțime. Se recere și se recere totdeuna, chiar din punctul de vedere al dezvoltării noastre naturale, ca să nu facem salturi în dezvoltarea culturală, tocmai din precauțiunea, pe carea ni-o impune observarea cărării, pe carea au mers și continuă a merge toate poporele cu pretensiuni înalte culturale.

Recunosc deci, ca o necesitate culturală punerea în viață a conferințelor învățătorești înainte de două decenii, precum de altă parte cu plăcere recunosc, ca progres în viața noastră școlară înființarea reuniunilor învățătorești și doră chiar și sistarea unor astfelu de conferințe! Chiar și în dezvoltarea vieții acestor reuniuni, din timpul, de când am putut și eu să o observ, pot să constat un progres și tocmai impregiurarea acesta me îndemnă, să-mi dau seama, dacă starea actuală este cea adevărată, dacă modul cum reuniunile aceste caută a contribuî la cultivarea membrilor lor este cel mai nimerit, și și cel mai bun.

Nu se pôte negă, ce e drept, că în sinul unor reuniuni cu deosebire se observă o mișcare foarte viuă, un zel și o activitate laudabilă; nici aceea nu se va puté negă, că ele influențază și au influențat într'un mod foarte imbucurătoriu asupra învățătorimeii noastre, fie și aceasta spre lauda inițiatorilor acestei idei.

Vocea timpului însă ne permite să stăm pe loc, ci ne îndemnă mereu să căutăm căi și mijloce, pre cari mai cu succes se putem sui scara culturală.

Constatănd deci conferințele ca sorgintele, ca isvorul, care a dat nascere „reuniunilor învățătorești”, nu pot să retac nemulțămirea mea față cu spiritul, de care ved, că e dominată viața acestora. Tot din motivul unei înaintări spre mai bine sum condus și atunci, când constat ca progres impregiurarea, că în sinul „reuniunii învățătorilor din districtul Sibiuului” s'a adus hotărîrea, doră de mai nainte, ca prelegerile practice de model, să fie ținute cu elevi în fața învățătorilor ei, nu cu învățători de alți învățători. Este și era acesta o metodă din cele mai ruginite și mai absurde de natură pedagogico-didactică, carea nu pôte să merite altceva, decât să se arunce în cabinetul de anticități ca un lucru netrebnic și fără de nici un folos.

Cu toate că sum aplicat a recunoșce progresul indicat, cutez a afirmă și aceea, că eu prelegerilor acestora nu le pot atribui vre o importanță ore-care pentru dezvoltarea spirituală a elevului, precum preste tot cu durere trebuie să o afirm despre toate prelegerile practice, câte mi-au venit mie la urechi. Este în acesta caracteristic jocul confuziunii de cuvinte și întrebări, fără de nici un sens fără de nici o logică, fără de nici un sistem, fără de cea mai mică umbră de lumină, psihologic-metodic pedagogică. Să-mi se erte, dacă o spun, căci n'am în vedere, precum totdeuna subiectivități, ci pur și simplu adevărul, er acesta îl voi spune fără de nici o geană ori și unde, chiar cu risicul de a-mi face vrășmași și a deveni ne popular și doră urgisit.

Filosofia poporului român ne pune în vedere pentru practica vieții maxims: tăcerea este ca mierea. Se vede bietul, că pe basa unui șir lung de esperințe și-a câștigat el această maxsimă. Eu a-și cuteza să dic, am tăcut destul, aideți să mai și vorbim, însă cu i să vorbim?

Cred, că nu me abat dela obiect, dacă me încerc să reflectez și la mult laudata practică cu cercetarea reciprocă a esamenului din partea învățătorilor din tractul protopresbiteral al Sibiuului și Seliștei. Acesta este o sfațușie, carea pentru un om preceptor este suficiență dovadă, ca să se convingă de preceperea pedagogică a inițiatorilor acelei idei. Să ne lăsăm domnilor de paradări și scene teatrale cari sunt impotente de a produce efecte durabile, și să apucăm cu linisce și serioșitate, grăua muncă culturală. Observ și aci, că eu nu voesc să le detrag nici acestora vre-o influență ore care, voesc însă să le reduc la adevărata lor valoare și să le prunc din virful piramidei, mai cătră basa aceleia, ca nu cumva acest parasit să prindă rădăcini în totă estensiunea archidieceșiei noastre.

Cine dorește lămurire în privința vederilor mele față de esamene, binevoescă a-și lua ostenelă și a aruncă o privire în „Școala și Familia” din anul 1888 Nr. 3 și apoi va afla, ce gândesc eu.

Repet deci încă odată, că eu nu pot să fiu de loc mulțămît cu cursul de a ține prelegeri practice în reuniunile învățătorești, deore-ce ele i și au locul airea, er nu acolo, și până-ce glasul meu va afli rezultatul dorit, nu voiu hesită de a l ridică chiar espu-nându-me criticeii, fie ea de ori și ce natură.

Ei bine, își vor dice uuii din cetitori, ce voesci să ne dai dta pozitiv, căci e mai ușor a dá rimă decât a zidi, apoi dacă nu vei și zidi unde ai derimat, atunci mai bine ți-ai fi ținut înțelepciunea.

(Va urmă.)

Cultul divin în biserica veche creștină.

(Urmare și fine.)

Acesta a fost pe scurt chipul cultului public ddeșce în timpul primitiv creștinesc, care deși astăzi și-a luat altă formă, totuși acest actual consună în punctele principale cu cel primitiv.

Ne mai rămâne acum a esamina pe scurt ținuta creștinilor în manifestarea datorinței lor sacre, care datorință se satisfăcea într'adever cu o deosebită onore și evlavie, exercitând și pe din afară astfelu de lucruri, din cari se putea cunoșce umilința și frica lor de Ddeu. „Bărbății și femeile — dice Clemente din Alecsandria (despre educațiune III. c. 11) — se vină la biserică cu pregătire cuviincioșă, cu paș drept, cu mers tăcut, cu iubire nefăfărită, cu inimă curată, și acolo se-și facă rugăciunile sale lui Ddeu.” „Trebuie să gândim — dice Ciprian (despre rugăciune) — că stăm în fața lui Ddeu, pe care nu trebuie să-l supărăm nici cu ținuta corpului nostru, nici cu chipul rugăciunii noastre.” Bărbății se rugau cu capetele descoperite, prin ce arătau, că nu se rușină a-și ridică ochii la ceriu, când cereau ceva dela Ddeu; femeile însă se rugau cu capetele acoperite în semn de onestitate și pudicitate a acestui sece. De aceea a și mustrat Tertullian cu totdeadinsul obiceiului unor femei din timpul seu, pentru-că când se rugau sau că nu-și puneau nimic pe capul lor, ori că puneau ceva, care era ca și nimica. „Ce pedepsă nu merită acele — dice el (despre virginitate) — cari când se rogă ori cântă psalmi în totdeuna sunt cu capetele descoperite? Au cred ele, că sunt de ajuns acoperite, dacă pun pe capetele lor un lucru de tot suppire?”

Mai departe creștinii când își ridicau la rugăciune mâ-nile spre ceriu, le întindea așa, că reprezentau prin acesta întindere chipul crucei și mai vertos a aceluia, care a fost spânzurat pe ea, precum acesta amintesce Tertullian (despre rugăciune c. 11; apolog. c. 39 și a. l.) „Rugăciunea este o vorbire și o umblare cu Ddeu, și este calea spre ceriu; întinderea mânilor noastre este conformitate cu Mântuitoriul restignit, ceea-ce trebuie să observe fie-care rugătoriu, însă se arete numai pe din afară chipul și asemănarea aceluia, ci în faptă și din iubire cătră Mântuitoriul seu să le dovedescă acele. Căci precum acela, care a fost pironit pe cruce, a murit într'adever: așa și fie-care rugătoriu se-și restignescă pasiunile trupului seu și poftele sale păcătoșe.”

Când sevrășiau rugăciunea, atunci în totdeuna îngenunchiau sau stau în picioare și anume Sâmbăta și Dumineca, precum am arătat în tractatul meu: „Originea sârbătorilor”; șederea la rugăciune însă a ținut-o ei de o purtare necuviincioșă. Ba Tertullian (despre rugăciune c. 12) a vorbit cu indignațiune despre unii, cari îndată ce-și făceau rugăciunea la intrare în biserică se aședau pe jeturile lor — dicend: „că acesta este în contra s. scripturi. Dacă este necuviincios a ședé înaintea unei persone mari (Iumescei), căreia suntem datori respct și umilință: cu cât mai mult este necuviincios, dacă vom face acesta în fața Ddeu, deore-ce însuși sfinții ângeri stau, ducend rugăciunile noastre la ceriu. Astfelu purtarea acesta (de a ședé) nu însemnă alta, decât a insultă în față pe Ddeu, demonstrând cu fapta, că ne-am lăsat de datorința noastră față de el.”

Alt obiceiul al lor la rugăciune a fost, că ei în totdeuna se rugau cătră răsărit. Acest obicei a fost așa de general, că nu se află nici un scriitoriu vechiu bisericesc, care nu l'ar aminti: deși ei cu privire la cauza lui, nu se unesc. Obiceiul acesta fără indoală este foarte vechiu, și se atribue deja apostolilor, precum ne spune Atanasie cel mare (quest. 118), dicend, că de aceea se face așa, pentru-că partea din răsărit a fos ținută de cea mai momentușă în creațiune; și fiind-că la rugăciune tot trebuie să ne întorcem față într'o parte, deci care ar fi mai potrivită, decât cea despre răsărit? Așiderea când ne facem cruce în numele lui Christos, ne facem cu mâna dréptă, pentru-că acesta este mai bună decât cea stângă, nu adecă după natura ei, ci numai pentru-că mai bine se potriveșce. În modul acesta esplică si Vasilie cel mare acest us, socotindu-l între tradițiunile derivate dela apostoli (constit. Apost. II. c. 57) și spunend, că ei prin acesta ar fi căutat la raiul, care l'a aședat Ddeu la răsărit (v. Șaguna, ist. bis. I. § 105) rugându-l drept aceea, ca Ddeu se-i reitörcă în acel pământ vechiu, de unde a fost ei alun-gați. Clemente Alecsandrinul (stromata 7) dice, că ei prin acesta țineau la Christos. Căci precum răsăritul este începutul totdeodată sinul și mama țiiei naturale, de unde purcede sôrele, carele este cauza luminei vădute: așa și Christos, sôrele dreptății, carele ca lumina adevărului a luminat lumea, care petrecea în întnerec și rătăcire, — se numesc

in s. scriptură răsăritul și aceea este foarte ecuitabil, ca rugăciunile noastre să le facem către răsărit. Din cauza aceasta numesc Tertullian (cătră Valent. c. 3) răsăritul: chipul Domnului Christ-s.

Dar fie cauzat ori și ce acest us de a se rugă către răsărit, destul că s. Atanasie cel mare ne dă (locul citat) o deslușire sublimă despre el: „Noi nu de aceea ne rugăm spre răsărit, ca și când am gândi, că Ddeu eschisiv ar petrece numai acolo, ci pentru-că Ddeu singur este lumina adevărată și în s. scriptură se numesc așa. Dacă ne întorcem spre acest răsărit și lumină, atunci nici de cum nu ne rugăm acestora, ci marelui creatoriu, care le-a creat, folosindu-ne de aceste mari elemente, pentru de a adora pe Ddeu, carele a fost înaintea tuturor elementelor și înaintea tuturor timpurilor.“

Astfel se purtau ei la rugăciune și preste tot la întregul servit ddeesc dovediau ei umilință și religiozitate. La predicarea cuvântului evanghelic ascultau ei cu cea mai mare pietate și încredință pentru ca să nu-și altereze aceste așteptări și pe picior sub durata predicii, neșțind nici unul pe scaun, afară de episcopii și presbiterii din jurul său, Așa ddece Optatus (episcop în Milevi în Numidea, † 385). „Poporul de rând (mireni) n'au avut libertate și putere de a ședea (pe scaun) în biserică“ (despre șisma donatistilor 4); deși me îndoesc, ori de a fost preste tot și în toate locurile acest obicei. Căci Augustin (despre catehumeni c. 13) ne spune, că în unele biserici dincolo de mare (sub cari de sigur înțelege el bisericile dela apus) a fost cu totul altcum și că acolo poporul ca și preoții aveau jerturi înaintea lor. De regulă însă poporul stătea în picioare, parte pentru de a dovedi mai mare venerațiune și respect către „nevădutil“ în fața căruia se află, parte pentru ca să nu ședere se nu cadă în lenevia. . . Dar fie pretrecu stănd ei prin ședere se nu cadă în lenevia, sau că se mai așeau pe scaune la unele momente, precum se practică și astăzi în biserică: una este sigur, că în întreaga lume creștină a fost obiceiul, că la cetirea s. evanghelii toți stăteau în picioare.

De aceea Sozomen (ist. bis. VII c. 19) când vorbește despre obiceiurile bisericesti observă la episcopul din Alesandria de un ce curios, că el la cetirea evangheliei nu se ridică de pe scaun, ceea-ce este un lucru, care el în alte locuri nu l'a vădutil nici audutil. Apoi despre episcopul indian Teofil ne spune, că acesta între alte multe lucruri rele, cari le-a îndreptat el în bisericile sale a muștrat și aceea, „că poporul obiceiua a ședea, când se cetia textul din evanghelie“. Ba nici omenilor de rang mare nu li-se părea a se dejosii, stănd în picioare înaintea împăratului împăraților. Ne pune pe gânduri ceea-ce cetim (Eusebiu, ist. bis. IV. c. 33) despre Constantin cel mare, că adevă, când Eusebiu a predicat cu o ocaziune despre mormântul Mântuitorului, el (Constantin) întregul timp a stat în picioare, cu toate că predica nu s'a ținut în biserică, ci în palatul său; era când l'a rugat Eusebiu ca să ședă pe tron, care era aproape de el, atunci refuză și ascultă, stănd predica, și Eusebiu voind din politeț a o intrerupe și astfel se încete, atunci îl rugă împăratul, ca să continue până la sfârșit. Și când erași de nou fu rugat să ședă, atunci refuză ddece: „că nu este cuviincios a ascultă cu lenevire cuvântările, cari tractează despre Ddeu, ci religiunea și datorința noastră pretinde, ca cuvântările despre asemenea lucruri ddeesci să se asculte, stănd în picioare.“ Așa respect a dovedit acest mare împărat față de cultul ddeesc.

Dar creștinii cei dintâii aveau și acel obicei frumos, că la serbarea cultului ddeesc perseverau în evlavie până la terminarea lui. La ei nu se putea vedea așa o recelă și indolență, ca și care o aflăm la creștinii actuali; ci când veniau la biserică pentru de a se închină Domnului și Ddeului lor, — veniau pentru de a profită dela această cât de mult, a se edifica în faptă și nu a tândăli numai așa pe de asupra o parte a serviciului, ci erau cu cea mai mare atențiune la cele ce se petreceau, neșțind din biserică, păuă când s'a sfârșit serviciul divin și până când episcopul sau preotul a pronunțat binecuvântarea cea din urmă.

On. cetitori. În timpurile noastre nu căvtați după creștinii, cari astfel precum v'am espus mai sus și ar manifesta conștiința lor de atetnare de Ddeu. Atari creștini nu mai există pe pământ, căci cari sunt — sunt împesurați de slăbiciuni, nebunii etc., orbiți de spiritul născocirilor omenesci, departe de ei spiritul lui Christos, spiritul dragostei creștinesci! Sunt însă totuși destui creștini, în cari afii acestă și cari formeză biserică nevădutil a lui Christos. Dar nu putem ddece că: aici este biserică lui Ddeu! Colo este biserică lui Ddeu! Adevărați închinători a lui Ddeu sunt resfirați printre toate popoarele, religiunile, partidele, sectele, societățile, — și din acestea toate abia dincolo se va forma o biserică mare, care nu o vor birui porțile iadului. . .

Încă una! Acel timp fucit de credință și dragoste creștină a durat și atunci nemai puțin; ba erva bra s'a aflat deja în biserică cea mai curată — apostolică (Fapt. ap. 5, 1 sq.) Înainte de a închide apostolii ochii, se aflau destule abuzuri în comuna nou fundată. Prea curând pătunse în biserică îndividiua, discordia, spiritul de partide și modifcare invățăturilor lui Christos prin o mulțime de aduse omenesci, — — dar nu vom urmări mai departe de astfel de iconă tristă, ci revoc în memoria cetitorilor sentința lui Christos: Lăsați să crească împreună până la seceriș! —

B Biro-Herendescianul,
preot ort. român

Varietăți.

* (Arhiducele Maria Dorotea.) Scirile foilor vrene și din Budapesta anunță, că arhiducea Maria Dorotea, fca arhiducelui Iosif se va logodi cu presumpțivul mostenitoriu de tron austro-ungar arhiducele Francisc Ferdinand de Este. Foile magiare în special se bucură de aceste dispozițiuni în curtea domnitore, deore ce viitorea împăratăși și regină o creșcută în societate a ungerescă

* (Distincțiune.) Comitele suprem bar. Desideriu Bánffy la propunerea ministrului a fost distins de către Maj. Sa monarcul cu crucea cea mică a ordinului St. Ștefan scutită de tacsă. Meritele pentru cari a fost distins și le-a câștigat ca comisariu regesc la administrarea și supravegherea fondurilor școlare grănițarești dela Năsăud!

* (Coruri militare.) Pe când șovinistii magiari și bat capul a crea o armată „națională“ cu limba exclusiv magiară, la reg. din Sibiu Nr. 31 se petrec lucruri cu mult mai înalte din punct de vedere practic și cultural. Dirigentul capelei militare a ales dela fie-care companie feciori, cari au mai bun aud musical și voce și a format două coruri: unul român și unul german în câte două voci. Instructiua o dă însuși dirigentul în fie care Duminecă și sêrbătore dela 10 ore începând așa, că corurile se perondză într'o Duminecă cel român și într'alta cel german. Acesti feciori, după-ce vor fi bine instruați, vor avé să instrueze însuși pe feciorii din „zug“-uri; corurile vor continua și se vor perfecțiua și mai departe așa, că la ocaziuni sêrbătorești și la aniversări se vor produce cu diferite piese. Corul român va esecută și în biserică imnul monarcului, ori de câte-ori musica militară va fi împedecată a însoți pe feciorii români la biserică. E interesantă vorbirea, cu care și-a deschis prolegerele dirigentul. Densul a accentuat, că feciorii de români au voce sonoră și aură, bun musical, dar adeseori când se află la beutură strigă până ce răgușesc; și când fără nici o noimă. Densul voesc să pregătescă pe feciori așa, că și când se află la un păhar de beutură să scie cântă cântece de lume frumose cu tact, încât să stai de pe dragul se-i audă cântând și așa se nu și strice nici peptul, nici vocea. Noi numai feliicită putem pe dl dirigent pentru nobilul zel cel desvôltă. Adugem tot deodată la acest loc, că în fie-care lună înșoțesc odată musica militară feciorii de români la biserică din „Grôpă“.

* (Convenția cu România) „Politische Correspondenz“ publică o scrisore din București, schițând condițiunile, în cari se presupune, că România ar putea să închee cu Austro-Ungaria o învoială vamală până în Iunie 1891, data în care expiră tratatele cu celelalte țări. România nu pôte închee convențiunii de lungă durată, de ore ce e obligată să facă, în deplină autonomie vamală, esperiența unui tarif autonom rezonabil. Condițiunile ce le ar cere România pentru învoala provisorie ar fi tratamentul națiunii limitrofe, celei mai favorizate pentru cereale; o reducere a tacelei pentru vinuri și pentru petrol; pentru acestea abolirea ori cărei restricțiuni cantitative; pentru vite: aceleași avantagii acordate de Austro-Ungaria Italiei și Elveției. Din partea sa, România ar stabili carantine la punctele de esport al vânelor și ar acordă câte va reduciuni asupra drepturilor de intrare pentru orecari articole ale industriei austro-ungare, cu condițiune ca să ficseze ea însăși minimul, la care s'ar scobori tacele. În cazul când Austro-Ungaria ar pune ore-care restricțiune la introducerea vitelor românesci, ea ar perde toate sau o parte din avantagiile acordate produselor sale industriale.

* (Datoria pendentă a statului.) În 5 Novembre a ținut comisiunea pentru supravegherea datoriei pendente a statului o ședință, în care s'a constatat, că la finea lunei lui Octobree a circulat; 77,385,554 bancnote de 1 fl.; 128,792,375 bancnote de 5 fl.; 144,891,550 bancnote de 50 fl., la oalaltă dar 351,069,479 fl. la care dacă se va adugă valorea biletelor ipotecare a salinelor în suma de 60,929,340, datoria pendentă a statului presentă suma de 411,998,819 fl.

* (Un patriach furat.) O penibilă impresiune a provocat scirile șenașionale, că o considerabilă sumă s'a furat din lăsamântul patriachului răpausat sêrbesc Anghelici. Furtul ajunge la suma de sute de mii și a fost descoperit de către primariul orașului Carloviț. Se credea la început, că un servitoriu al patriachului ar fi comis furtul, a venit însă în via, că acesta a ar fi numai instrument pentru a se pute acoperi fapta, ér adevărații făptuitori ar fi notabilități sêrbesci: un profesor dela seminariul teologic, unul dela gimn. superior, priorul unei mănăștiri sêrbesci, directorul casei de păstrare, un redactor, cari toți sunt arătați. Chiar și fratele patriarchului ar fi complice. S'a mai constatat, că lipsesc și o cruce frumôsă și mare

de aur. Procurorul de stat și judele cercual anchetază faptul.

* (Societatea „Junimea“ din Cernăuți.) Conform raportului anual al acestei societăți academice române pe anul al XI-lea administrativ conducerea societății a fost sub un comitet în frunte cu baronul Alesandru Vizormuzachi, o comisie literară, o comisie revizitoare și juriul de arbitriu. În decursul anului s'au ținut o adunare generală, 10 ședințe plenare ordinare, 14 ședințe ale comitetului și mai multe întruniri sociale, 5 întruniri pur literare, în care s'au deșbatat mai multe teme. Cabinetul de lectură numără 51 jurnale, ér biblioteca are 1642 tomuri, 1066 volume și 569 broșuri. Membrii onorari numără 18, fondatori 10, spriginitori 3, emritați 42, ordinari 39. Averele totale în bani face 1680 fl. 38 cr. Scopul acestei societăți este deșteptarea și conservarea simțului național și cultivarea limbii noastre între frații bucovineni.

* (Un câștig la lotărie.) Norocosul, care a câștigat Marele los al expoziției de 500,000 lei se numesc Marens los, belgian de nascere, locuesce în Paris de mai mulți ani, naturalizat frances, insurat și tată a lor șase copii. Prin muncă el a ajuns să fie conductor în imprimăria Lahou din Paris. E un om de vre-o 40 de ani. El nu avea decât un singur bilet. Nici odată el nu pusese temei pe aceste șanse ale norocului. Biletul era închis în cutia unei mese de lucru, aflată în apartamentul seu din strada Chateau.

Intr'una din zilele trecute imprimăria fiind închisă din cauză de sêrbătore, Fransens, după ce și luă cafeaua, se puse să lipească pe un carton niscre gravuri tăiate dintrun șipar. Pe când se usca hărtia, i veni ideea să consulte lista cu numerile câștigătoare, lista ce o cumpărase în ajun. Se duce la masă, scôte biletul și constată, că numărul ce a câștigat e losul cel are. Scôte țipete de bucurie, copii alergă spre densul, femeea atrasă de șgomot șoseșce de asemenea. Fransens le împărtășce șceia și readuse recipisa biletului seu, în schimbul căreia la 1 Decembre va incassă suma de 500,000 lei, du pă-ce va fi versat în casa statului 3 la sută, adevă 15,000 lei.

* (Cum se practică legea?) Din Gurghiu se scrie: „Gas. Trans.“ că la alegerile membrilor în reprezentanța comitatensă, ce s'a ținut în 30 l. t. în Gurghiu, comunele române, Ibănesci, Hodac și Orșova cu preste 4000 locuitori nici n'au fost încunoscinate de „patrioticile“ autorități. Alegătorii români au insinuat recurs la locul competent contra alegerii făcute fără participarea lor; cerând nimicirea alegerii și o nouă alegere, la care se pôte participa.

* (Expoziția universală.) Includerea grandioșei expozițiuni din Paris s'a făcut într'un mod solemn și pompos. Toți vizitatorii duc cele mai plăcute aduceri aminte din metropola apusului, ér geniul frances, care a știut să înalțe Franca într'un moment preste patimile militarismului va rămân pururea viu în paginile istoriei. Parisul a concentrat dela 6 Maiu a. c. până la închiderea expozițiunei lume din toate părțile globului pământesc. Deși numărul călătorilor încă nu scie definitiv, totuși se presentă o cifră uriașă, dacă vom consideră, că numai englesi au fost o jumătate de milion. Ca se ne putem a face un tablou despre banii, câți au răs în Paris, vom aminti, că numai teatrele au incassat dela pasagerii străini 15,276,860 franci.

* (Curs pentru mașinisti.) Dela 10 Novembre a. c. până în 10 Februaru anul viitoru s'a deschis în Cluș un curs de trei Iuni pentru mașinisti și fochisti. Pot lua parte la acest curs toți aceia, cari sa ocupă cu manauerea mașinilor, sau cu mecanica lor, și voesc să depună esamen ca mașinisti sau ca fochisti, cum și aceia, cari voesc să și câștige cunoscințe în ramii acestia. Se vor propune în fie care săptămână 2 ore din științele teoretice și 1 oră pentru practisarea la o anumită mașină. Tacsă de inscriere 3 fl și pe lângă asta o tacsă lunară de 1 fl. cu totul 7 fl.

* (Pusca balistică.) Din Paris se anunță următoarele: mare șenașiune a provocat inventarea unei pusci balistice fără prav. Inventatoriul e cunoscutul fisic Paul Giffard, cere inventaze și posta pneumatică. Pusca Giffard are o magazină pentru 300 patrône de puscat și puterea espansivă e aerul adus în starea de licid.

Loterie.

Sâmbătă în 9 Novembre 1889.

Timișora:	35	69	68	36	62
Viena:	51	59	41	32	12

Bursa de Viena și Pesta.

Din 9 Novembre 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9.47	9.44
100 marce nemțesci	58.43	58.30
London (poliță pe trei luni)	119.10	118.75

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Main table showing railway zones and fares. It includes columns for 'Prețurile pentru trenuri accelerate' (Class I, II, III) and 'Prețurile pentru trenuri de persoane' (Class I, II, III) across various zones like Arad, Blaj, Huedin, etc.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1889.

Large table detailing train schedules and fares for various routes including Budapest-Predeal, Predeal-Budapest, and others. It lists train numbers, departure times, and fares for different classes.

Nota: Numerele cele grase insemnă orele de noapte.